

ମିଳନ

ଡାକ୍ ପତ୍ର

ଦେଖ

ଲାଲ

॥ মিলন ॥

উমেশ বৈঞ্জ

বিক্রয়াবী,
গুরাহাট—১৬

২য় প্রকাশ
জানুয়ারী, ১৯১১ চন

MILAN :- A book of poem
by
Umesh Baishya
and published by
JEEVAN JYOTI SANGIT ASHRAM,
Birubari, Gauhati— 16.

*

॥ মিলন ॥
(এখনি কবিতা পুঁথি)
লিখক - উমেশ বৈঞ্জ
ঝঃ প্রকাশনত :— জীৱন জ্যোতি সঙ্গীতাঞ্চম
বিকবাৰী, গুৱাহাটী— ১৬
ঝঃ ১ম প্রকাশ :— ৭ জুলাই, ১৯৮০ চন
২৩ আহাৰ, ১৯০২ শক
ঝঃ ২য় প্রকাশ :— ১ জানুৱাৰী, ১৯৮১ চন
১৭ পুহ, ১৯০২ শক
ঝঃ বেটপাত্ৰ শিল্পী :— ত্ৰিলোক্য দন্ত
ঝঃ লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত
ঝঃ মূল্য :— ৩০০ টকা মাত্ৰ
ঝঃ মুদ্রণত :— জনো প্ৰিণ্টিং প্ৰেছ
বিকবাৰী, গুৱাহাটী— ১৬

୩ ଜେଟି ,

ତୋମାର ଶ୍ରୀଚବଣତ

ଅରପିଲୋ ଅକଣି 'ମିଳନ' ।

ଫୁଲ ବୁଲି ଲବା ।

ଡ୍ରମେଶ -

ଦେଖିଲା ଏହାର କମ୍ପି

କମ୍ପିଲାଇ କମ୍ପିଲାଇ

କମ୍ପିଲାଇ କମ୍ପିଲାଇ

କମ୍ପିଲାଇ କମ୍ପିଲାଇ

সঙ্গীম মানৱে বিচাৰি বিচাৰি
অসীমক যে পালোঁ,
পৰাণত জনা ধিৰহৰ জুই
আজিহে ঘূৰালোঁ।

..... ঢুটামান বাক্যই যে মোক মোহিনী বাণকে মাবি পঠিয়ালে
অর্থাৎ কঠুরা মাঘুচটোকো কবি কৈ পেলালে। উগুল থগুল লাগি
থকা বৈশ্যের মনটো যেতিয়া অসীমত মিলি শান্ত হৈ পবিল, মইও
তেতিয়া ধীব স্থিব হৈ পবিলোঁ।— কবিপ্রাণের মায়াত পৰা ধৰণি
আৰু কটা গ'ল।.....

বেণুধৰ শৰ্ম্মা

২৬।১।১।৭৩

..... এই ‘অসীমব প্রতি’ কথায়াবেই বৈশ্য কবিব প্ৰেম যে শতদল
ফুল। আৰু ভূমণ্ডল ঘূৰা প্ৰেমৰ শাৰীৰ এই কথা আমাক উপলক্ষি
কৰোৱায়। একঅপাৰ্থিৰ ভাব জগতত ঢুটি বাস্তৱ প্ৰাণ এক হৈ
যোৱাৰ কথা উপলক্ষি কৰাটো সাধাৰণ কথা হৈ থাকিব নোৱাৰে।....

যোগেশ দাস

১৪ মাচ, ১৯৭১

..... এই ‘মিলন’ সুতিৰ তলি গভীৰ হলেও স্বচ্ছ, উপৰৰ পৰাই
মণিব পাবি, গতি সাবলীল, বাটে বাটে চমকি-থমকি যাবৰ আৱ-
শ্যক নকবে।.....

অতুল চন্দ্ৰ হাজৰিকা

৩।৩।৭।১।৩।৭।১।

..... এই কবিতাৰ আধাৰ ভূমিত তেওঁৰ আকলশৰীয়া নীৰৱ
সাধনাৰ পৰিচয় পোৱা যায়। এটা সুল্পষ্ঠ প্ৰেবণা নহলে
এনেকুৱা কবিতা মেখা সহজ নহয়। তেনে প্ৰেবণাৰ আভাস এই
কবিতাত দেখিবলৈ পাইছোঁ। এই কবিতাত দৈহিক আকু-
লতাক অৱলম্বন কৰি দেহৰ ভায়াৰে আজ্ঞাৰ হাবিয়াসৰ কাৰণপ
দিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।.....

তীর্থ মাথ শৰ্ম্মা

১৪।৭।৭।

ଲେଖକର କବଳଗୀୟା

ମୋର କଲେଜୀୟା ଜୀବନତ ଅଙ୍କୁବିତ ହୋରା କବିତା କବିତା
ଲଗା ଭାବାବେଗ ବୋର ଲାହେ ଲାହେ ସ୍ନାତକୋତ୍ସବ ଜୀବନତ ଛନ୍ଦର କ୍ରମ
କ୍ରମ ଲୈ ଉଠିଲ । ତେତିଯା ୧୯୬୬ ଚନ । ଜୀବନତ ବଞ୍ଚିନ ସମୋନ ।
ଅନୁଭୂତି ବୋର କବିତା ଆକାବେ ଲିଖି ଉଲିଯାଲେଁ । ଲେଖା ଥିଲି
ପୁଥି ରୂପେ ସଜାଇ ନାମ ବାଖିଲେଁ । ‘ମିଳନ’ ଲିଖି
ଉଲିଯାଲେଁ । ହୟ ; କିନ୍ତୁ ଲାଜ ଆକ ଭୟତ କୋନୋ କବି ସାହି-
ତ୍ୟିକକ ଦେଖୁରାବ ନୋରାବି ଇଯାକ ସନ୍ତପ୍ରଣେ ପେବାତହେ ସୁମୁରାଇ
ଥିଲେଁ । ମାଜେ ମାଜେ ଉଲିଯାଇ ପଢ଼ି ନୀରରେ ଆଘ୍ରାତପ୍ରି ଲାଭେଁ ।
ଏହି ଦରେ କେଇବଚବ ମାନ ପାର ହ'ଲ । ଏଦିନ ହଠାତ ମବସାହ କବି ପରମ
ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ଅସମର ଓଜା ସାହିତ୍ୟକ ବୁରଙ୍ଗୀବିଦ ଶ୍ରୀଯୁତ ବେଣୁଧର
ଶମ୍ଭାଦେବକ ପୁଥିଥିଲି ଦେଖୁରାଲେଁ । ହାତେ ଲିଖା ପୁଥିଥିଲି ଶମ୍ଭାଦେବେ
ପଢ଼ି ଚାଇ ଇଯାକ ସୋଣକାଲେ ଛପାଇ ଉଲିଯାବଲୈ ଉପଦେଶ ଦିଲେ ।

ଉଂସାହିତ ହେ ମହି ଯଶସ୍ଵୀ କଥାଶିଳ୍ପୀ ଶ୍ରୀଯୁତ ଯୋଗେଶ ଦାସ,
ଜ୍ୟୋତି କବି ଶ୍ରୀଯୁତ ଅତୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ହାଜରିକା, ପଣ୍ଡିତ ସାହିତ୍ୟକ ଶ୍ରୀଯୁତ
ତୀର୍ଥନାଥ ଶମ୍ଭା ଆଦି ଗୁଣୀ ଜନକୋ ପୁଥିଥିଲି ଦେଖୁରାଲେଁ । ତେଥେତେ
ମକଳେଓ ଆଗରେବେ ପୁଥିଥିଲି ପଢ଼ି ଚାଇ ଏକୋଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଭିମତ
ଦି ଘୋକ ପ୍ରେବଣା ଘୋଗାଲେ । ଇଯାକ ଛପୋରାବ ସନ୍ଧଳ ଲୋରାବ
ମମୟତ ଶ୍ରୀଯୁତ ବେଣୁଧର ଶମ୍ଭାଦେବେଓ ଅଭିମତ ଏଟି ଲିଖି ଦି ମୋକ
କୃତାଥ' କବିଲେ । ମୋକ ଆଦରେବେ ପ୍ରେବଣା ଘୋଗୋରା ଏହି ଗୁଣୀ
ସାହିତ୍ୟକ ମକଳର ଓଚବତ ମହି ଚିବ ଦିନ କୃତଜ୍ଞ ହୈ ଥାକିମ ।

ଗୁଣୀ ମକଳର ଉଂସାହିତ ହେ ପୁଥିଥିଲି ଛପା-
ବଲେ ସନ୍ଧଳ ଲାଲେଁ । ସଂଚା ; କିନ୍ତୁ ଚିବନ୍ଧାୟୀ ଆର୍ଥିକ ଦୈନ୍ୟ ମୋର

সঙ্গম পূর্বে প্রচণ্ড বাধা হ'ল। প্রকাশক সকলের কাষ চাপিলোঁ; কিন্তু কবিতা পুঁথি, তাতে আকেৰ ন লেখক বুলি কোনো প্রকাশক পুঁথিখনি ছপাবলৈ আগবাটি নাহিল। সেয়েহে পুনৰ বাৰ ই পেৰাৰ চুকতে পৰি থাকিব লগীয়া হ'ল।

বছৰৰ পিছত বছৰ পাৰ হ'ল।

সাত বছৰৰ মূৰত আকেৰ এটি আশালৈ নতুন প্রকাশন অনুষ্ঠান জীৱন জ্যোতি সঙ্গীতাশ্রমৰ কাষ চাপিলোঁগৈ। সৌভাগ্য যে এই অনুষ্ঠানটিয়ে অন্য প্রকাশক সকলেৰ দৰে ন লেখকৰ কবিতা পুঁথি বুলি “মিলন”ক অৱহেলা নকৰি ছপোৱাৰ সিদ্ধান্ত ললে। তেখেত সকলেও অনাদৰ কৰা হলৈ “মিলন” হয়তো পেৰাৰ চুকতে নিঃশেষ হৈ গ’লহেতেন। উৱলি যাব ধৰা পাওুলিপি খনি ছপা আখৰত পুঁথিকপে উলিয়াই দিয়া বাবে এই সন্দয় অনুষ্ঠানটিৰ মই শলাগ ললোঁ।

নানা আলৈ-আলুকালৰ মাজেৰে ‘মিলন’ বাইজৰ মাজালৈ ওলাল। এতিয়া পঢ়ুৱৈ সমাজৰপৰা পুঁথিখনিয়ে কিঞ্চিৎ মানো সমাদৰ পালে লেখক ধন্য হব।

সঙ্গীতাশ্রম,
বিৰুবাৰী, গুৱাহাটী— ১৬
২৫।৬।৮০

উমেশ বৈশ্য

প্রকাশক কথা

কেইবা গৰাকীও প্রকাশক কাষ চাপি ব্যথ' হৈ অৱশ্যেষত
আমাৰ প্রকাশনলৈ আহি পুঁথিখনি ছপাৰলৈ লেখকে আমাক
অনুৰোধ কৰাত আমি পুঁথিমি আদ্যোপান্ত পঢ়ি চালোঁ।
পঢ়ি উঠি ভাবিলোঁ। যে— কবিতা পুঁথিয়ে ব্যৱসায়িক দিশত
অইন পুঁথিৰ দৰে অৰ্থগমত সহায় নকৰে যদিও এই পুঁথিখনি
নছপালে আমাৰ ভুল কৰা হ'ব— কিয়নো ইয়াত কবিগৰাকীৰ
উজ্জল ভৱিষ্যতৰ ইঙ্গিত থকাটো পৰিলক্ষিত হোৱাৰ উপৰিও
পুঁথিখনি অসমীয়া সাহিত্য-ভৱালত ঠাই পোৱাৰ এটি সন্তা-
রনাও আমি থকা যেন পালোঁ। অইন যিয়েই হওক, অন্ততঃ
অসমীয়া সাহিত্যলৈ কিবা অৱদান কোনো লেখকে হাতত তুলি দিলে
যথাসন্তুষ্ট প্রকাশ কৰি উলিওৱাটো বিশেষকৈ অসমীয়া প্রকাশক সক-
লৰ এটি পৱিত্ৰ কত্ত'ব্য বুলি আগি ভাবোঁ। এই কত্ত'ব্যৰ উপলক্ষিব
অভাৱতেই হয়তো ‘মিলন’ দীৰ্ঘদিন অপ্রকাশিত হৈ থাকিব লগীয়া
হ'ল। সাহিত্যৰ প্ৰমাণণ তথা অগ্ৰগতিত এনে কাৰ্য্য দুভ'গ্য-
জনক। কেৱল অথ'লাভৰ চিন্তাবেই পুঁথি প্রকাশ কৰাৰ
ফলত বিভিন্ন দিশত অসমীয়া সাহিত্যৰ বহু ক্ষতিসাধন হৈছে।
বিশেষকৈ প্রকাশকৰ আশ্রয়ত ঠন ধৰি উঠিব পৰা বহু নতুন
প্ৰতিভা আৰ্থিক দৈন্যৰ বাবেই মৰহি গৈছে। এই কথালৈ
স্বৰণ কৰি আমি আৰ্থিক লাভক কাতিকৰি থৈ অসমীয়া সাহি-
ত্যলৈ এটি অৱদান আগবঢ়োৱাৰ মানসেৰে, লগতে উঠি অহা
লেখক গৰাকীকো কিঞ্চিৎ প্ৰেৰণা যোগোৱাৰ উদ্দেশেৰে ‘মিলন’ক
আমি বাইজৰ হাতত তুলি দিলোঁ। পঁচুৱৈ সমাজত পুঁথিখনি
সন্মান্ত হলে আমি সন্তোষ পাই।

প্রকাশক,

বিকবাৰী, গুৱাহাটী— ১৬

জীৱন জ্যোতি সঙ্গীতাশ্রম

২৬।৬।৮০

[১]

চুমাৰ পৰশ পাই
 সোণোৱালী সূক্ষ্মৰ
 পছুমীৰ মেল খাই পাই,
 মুখত কি মিচিকিয়া হাঁহি,
 দেখি পমি যায় হিয়াখনি ।

তোমাৰ মুখতো দেখো
 একে হাঁহি বিবিড়িছে
 কাৰ কি নো পাই পৰশন,
 দেখি মই হলোঁ। উচাটন
 বিয়াকুল আজি গোৰ মন ।

কোৱা হেৰা, তুমি মোক
 তোমাৰ ভাৱনা বাশি,
 নকৰিবা অলপো চাতুৰি
 গুপুতে গুপুতে সুন্দৰী,
 নাপাতিবা তুমি মোক কবি ।

[১]

[২]

চঞ্চল তুমি কপহী কিশোরী
 চঞ্চল তোমার হাঁহি,
 হলেঁ। চঞ্চল দেখি মনোহৰ
 পদ্মূরী চকুৰ পাহি।
 চকুৰে জনাই মনৰ ব্যথা
 ওচৰ চাপিলা আহি,
 ঠকে ঠকে কঁপা ওঁঠ দেখি পালেঁ।
 নোকোৱা কথাটি বুজি।
 চাপি গলেঁ। কাষ মনৰ উলাহে
 অলেখ সপোন বচি,
 দূৰলৈ তুমি গুচি গ'লা কিয়
 অকলেই মোক এৰি ?

[৩]

এই নিয়বত মিল হৈ আছে
 তোমার অশ্রুকণা,
 এই জোনাকত আছে বহু মোৰ
 অতীত প্রিবিতি সনা।
 উঠিছে ভাহি মনৰ মাজত
 তোমার মধু কলনা,
 বং ঢালি ঢালি আকিছে। মনতে
 তোমার ছবি উদ্ধন।

[২]

[৪]

কথাৰে আকে। তোমাৰ স্বকপ
ছন্দৰে বং সানি ;
মই বচে। কবিতা কুসুম
স্নিফ্ফ জোনাক বাতি।

[৫]

মই লিখিছে। কবিতা তোমাৰ
সেই কথা তুমি জানা,
গাই আছে। মই তোমাৰেই গান
প্ৰণয় সুৰভি সনা।

মোৰ সুৰৰ আকুল বিননি
কাণ পাতি তুমি শুনা,
শুনিও রুশুনা বেশেৰে তুমি
হোৱা কিয় আনমনা ?

[৩]

[৬]

স্বপ্নারেশত দুচকুত মোৰ
কাৰ ছবিটি জলে,
কোনে নো বাক মোৰ ই পৰাণ
হৰণ কৰি নিয়ে ?

ব'হাগী নিশাৰ বা-বিব্ আহি
মন বলিয়া কৰে,
দূৰ আকাশৰ কি নো বতৰা
কাণে কাণে কৈ ফুৰে ?

বাসন্তী কুলিয়ে কষ্ঠ কঁপাই
কাৰ গীতিকা গায়,
ক'বই নোৱাৰেঁ। কিয় যে মোৰ
সুখৰ সীমা নাই ।

কি নো আবেগত মুদ খাই আহে
মোৰ এই চকুযুৰি,
দেখেঁ মাথো মই সপোনত আজি
তৰাবে দীপৰ শাৰী ।

[৮]

[७]

हिया भरा मरमेबे गले। वह दूर
 पाम बुलि जोनवाहि व मधुदर्शन,
 कलौया डारवे आहि
 टाकिले चन्द्रमा
 मार ग'ल धीरे मोर मधुर सपोन।

कुँबली एकावे आहि आकाश छाटिले
 व्यथ है ग'ल हाय कामना मनव,
 देखा पाम केतिया नो
 मेघव माजत
 दीप् लिप् वाणीकप कपाली जोनव ?

[৮]

চিল্লিল্ চকু দুটি মুদি মই
আঁকিলোঁ। হেজাৰ চিৱলেখা।
কতো যে ভুঠিল বিকশিত হৈ
লারণী তোমাৰ কপৰ বেথা।

খালোঁ। হাবাথুৰি বিচাৰি বিচাৰি
পাৰাপাৰ হীন দিগন্ত বেথা
নেপালোঁ। তথাপি মধু পৰশন
কতো যে নেপালোঁ। তোমাক দেথা।

কোৱা হেৰা তুমি মানসী বাণী
ক'ত নো আজি লুকালা গৈ,
অকলশৰে এবি তুমি মোক
গ'লা নেকি বাক সৰগলৈ ?

ষদিহে আছা সৰগত তুমি
দিয়া দৰিশন তাৰেই পৰা,
বৈ আছোঁ। মই তোমাকেই ভাৰি
সাৱটি বুকুত অপূৰ্ণ আশা।

[৬]

[৯]

ভাল লাগে তোমাক মোৰ
 কিয় কব নোৱাৰেৈ,
 পাখি লগা মন মোৰ
 কিয় উৰে নেজানোৈ ।

দিয়া হেৰা ধৰা মোক
 মোৰ বাহু যুগলত,
 কৰা মোক শীত তুমি
 মধু প্ৰেম পৰশত ।

নিদিয়াও যদি তুমি
 অনাবিল শান্তি মোক
 তেনেহলে কল্পনাতে
 আঁতৰাম তৃষ্ণা ভোক ।

[১]

[১০]

চকুরে চকুরে পবি চাবি চকু
থব হৈ বয় যেতিয়া,
অজানিতে মোৰ হৃদয় বীণত
কঁপনি উঠে তেতিয়া ।

তোমাৰ হাঁহি আৰু মোৰ হাঁহিয়ে
সখি পাতেহি যেতিয়া,
বীণখনি মোৰ ধীৰে বাজি উঠে
মৃচ্ছ'না জাগে তেতিয়া ।

এদিন নেহাঁহা মুখখনি দেখি
তুমিও নেহাঁহা যেতিয়া,
বীণৰ বন্ধাৰ মাৰ যাৰ খোজে
এক্ষাৰ দেখোঁ তেতিয়া ।

মনৰ উলাহে নাচি-বাগি আহি
ওচৰ চাপাহি যেতিয়া,
ভেৰৱী স্বৰেৰে বীণখনি বাজে
এক্ষাৰ আঁতৰে তেতিয়া ।

[৮]

[১১]

তুমি আক মই বেলেগ নহয়
 একেটি গোণ একেই হিয়া
 একেলাগে মিলি আগবাটি ঘাম
 কিয় নো লাজ কবিহ। প্রিয়া !

নক বিবা লাজ নকবিবা তুথ
 কৰা মাথো মোৰ তামানিশা দূৰ
 যুগমীয়া হ'ব আমাৰ প্ৰণয়
 উপচি পৰিব অমিয়া সুথ ।

অকোৱা পকোৱা শিলনি বাগৰি
 লৈ বাগৰে সাগৰ মুখে
 আমি তেনে বাক কিয় নো নেষাব
 মিলনৰ ঠাই প্ৰণয় সাগৰে ।

[৯]

॥ মিলন ॥

[১২]

দীপ জ্বলাই তুমি
 মুমাই নিদিবা সথি
 ঘিট-মিট্‌একাবত
 বাট হেকুরাম,
 মিলনৰ বাটত
 আছে বাধাৰ প্ৰাচীৰ
 সঘতনে ব'বা সথি
 বন্তি জলাই ।
 ধৰাৰ বুকুত আহে
 কত অমানিশা
 আহে আৰু যায় কত
 মধু পূর্ণিমা,
 কিন্তু যদিহে মোৰ
 সক আকাশ খনিত
 তোমাৰ জেউতি কণা
 ভুমোৱা প্ৰিয়া,
 আউসী নামিব ষে
 মোৰ চিৰ জৈৱনত
 নাহিব আৰু উভতি
 জোনাক নিশা ।
 মোক নেওঁচ তুমি
 যোৱা যদি দূৰলৈ
 ব'ম মই অকলই
 তোমাকেই চাই,
 অকলশবীয়া হৈ
 বিচাৰিম তোমাকে
 একাৰে একাৰে গাম
 বিষাদৰ গান ।

[১০]

[১৩]

কি ফুল ফুলিছা তুমি
 বতাহত হালি-জালি
 মানুহৰ বিচাবি মৰম,
 শুবভি শুবাস পাই
 মই যে মদিবা হলোঁ।
 ৰূপ দেহি অতি মনোৰম ।

ভুল মই কৰা নাই
 তোমাৰ ছবিটি চাই
 তুমি মোৰ প্ৰথম কুসুম,
 মনে সজা ফুলনিত
 অকলে ফুলিছা তুমি
 জীৱনৰ সোণৰ পদুম ।

সিৰাই সিৰাই মোৰ
 ধীৰে ধীৰে বৈ আছে
 তোমাৰেই মৰমৰ সোত,
 গাই যাম চিৰদিন
 তোমাৰেই গান মই
 তুলি শুব হৃদয় বীণত ।

[১১]

[১৪]

ছন্দহীন জীরনত সাজি দিলা ছন্দ তুমি
 তুলি দিলা হাঁহি হাঁহি শুবৰ লহৰী,
 কাণে কাণে ক'লা তুমি নীৰে নীৰে
 সিঁচি দিবা জীরনত প্ৰণয় মাধুৰী ।

কল্পনা বথত উঠি বহু ঘূৰি ঘূৰি
 সাজিছিলোঁ বামধেনু সাতোটি বঙৰ,
 তৰাবে দীপালী সজা মন আকশিত মোৰ
 কল্প লৈ বহি ব'লা পৃণিমা জোনৰ ।

কিন্তু হায় আকালতে আজি মই লগ পালোঁ
 চেৰেকনি বিজুলী ধুমুহা বতাহ,
 ধীৱে ধীৱে মাৰ গ'ল বামধেনুৰ সাতো বং
 মেঘে আহি ঢাকিলে কপহী জোনাক ।

[১২]

॥ মিলন ॥

[১৫]

এনি তেনি উট বুবি সৌতৰ পাকত ঘূবি

বৈ আহে জাজিবোৰ সাগৰৰ মুখে,

কোনোৱে সাগৰ পায়, কোনোৱে বাটতে বৈ

নদীৰ বুকুতে থাকি বালিটুপ সাঙ্গে।

অনন্ত সাগৰ বুকুত মিলন গ্রয়াসে

জাজি হৈ ভাহি ভাহি আহিছোঁ। লৱবি,

যোৱাৰ বাটত মই তোমাক যে লগ পালোঁ।

তুমি আজি হ'লা মোৰ বাটৰ লগবী।

আছিল দুয়োৰে ছুটি বৈ যোৱা ভিন্ন বাট

ষদিওৰা আছোঁ। আমি একেটি নদীত,

শিল বতাহ বৰষ্ণে মিলালে দুয়োকে আনি.

একে পথে বৈ গলোঁ। একেটি গতিত।

আকোৱা পকোৱা বাটে বছদূৰ আহি পালোঁ।

অতিক্রম কৰি বহু ধূমহা বিজুলী,

আৰু অংচ বহু বাট শিল্প ঘৰিয়ালে ভৰ।

নেৰিবা নেৰিবা লগ যাম মিলিজুলি।

এনেদৰে কৈছিলোঁ। কতো যে মিনতি কৰি

হ'বা বুলি তুমি মোৰ পথৰ সঙ্গিনী,

তুমিওতো কৈছিলা হৈ ৰ'বা তুমি মোৰ

আজীৱন পৰাণৰ চেনেহ লগবী।

আজি কিয় তেনে মোক এবি গ'লা দূৰলৈ

অকলশৰীয়া কৰি নদীৰ বুকুত,

অকলে অকলে উটি এনি তেনি যাওঁ হায়

হেকৱালোঁ। পথ আজি হেকৱালোঁ। কুল।

জাজি হৈ পৰি বলোঁ। বালিৰ বুকুত মই

বাওবনে চৌদিশে ধৰিছে আৱবি,

জৌৱনৰ শেমকণ গুণি-গাথি মনতে

পৰি বলোঁ। অকলেই বালিত বাগবি।

[১৬]

[১৬]

অমৃত আশা বুকুত সারটি
যাচিলোঁ তোমাক নিশাৰ আৰতি
পাৰ কৰি কত ধূমহা বাদল
জ্বলালেঁ। প্ৰেমৰ দীপ,

তথাপি তোমাৰ পাষাণ হিয়া
হৈ ব'ল অমৰ অচল আটল
এটি বাৰো ছুঠিল ঘৃত কম্পন
কি যে তুমি দয়াহীন !

সাগৰৰ দৰে অসীম প্ৰেম
সঁাচি হৈ দিছেঁ। বুকুত মোৰ,
নিদিওঁ আনক, তোমাৰ পূজাত
ঢালিম সকলোৰোৰ ।

নিদিব পাৰা তোমাৰ প্ৰণয়
এই অভাগাক বিলাই বিলাই,
মই হ'লে তোমাৰ নেবিছেঁ। পাছ
জীৱন কৰিম ওৰ ।

[১৮]

[১৭]

তোমাৰ পিছত ঘূৰি
 দিন বাতি অবিবাম
 নেপালোঁ। তোমাৰ পৰশ,
 আৰু কত দিন তুমি
 কৰিবা ছলনা সখি
 প্ৰাণ মোৰ হৈছে অৱশ।
 বাহিৰত যদিওৰা
 দেখি আছা তুমি মোৰ
 পোহৰে ভৰা মুখখনি,
 অন্তৰত জলি থকা
 প্ৰেমৰ অগনি শিখাৰ
 বাহিৰে দেখিছা ৰেঙণি।
 থৰা দিও নিদিওকৈ
 লুকা লুকি খেলি খেলি
 যিমানে আঁতৰিছা তুমি,
 পৰাগত জলি থকা
 লেলিহান জুই শিখা
 দৃঢ়ণে উঠিছে যে জলি।
 নকৰিবা তুমি আৰু
 অধিক ধেমালি সখি
 নকৰা অলপো চাতুৰি,
 আসন লোৱাহি তুমি
 অভাগাৰ অন্তৰত
 শান্ত হক শিখা অগনি।

[১৮]

[১৮]

তপত চুলো যাচি
 কাকৃতি মিনতি কবি
 কত দিন পূজিলোঁ তোমাৰ চৰণ,
 তথাপি নিঠুৰ সখি
 তুমিতো নিদিলা দেখা
 এক তিল মানো যে নেপালোঁ মৰম।

মই বলোঁ কান্দি কান্দি
 তুমি বমা হাঁহি হাঁহি
 হাঁহা তুমি আনন্দে মিচিকিয়া হাঁতি,
 তথাপি পূজিগ তোমাৰ
 বাতুল চৰণ মই
 জৌৱনটি শেষ কবি তিল্ তিল্ কবি।

চাঁচান কেনেদৰে
 দূৰে দূৰে থাকা তুমি
 তোনাক বিচাৰি ফুৰা অভাগাক এবি,
 জৌৱন আহুতি দিয়া।
 পূজাবীক তুমি বাক
 দি ফুৰিবা ছলনাৰে কত দিন ফাঁকি ?

[১৬]

॥ মিলন ॥

[১৯]

মন বননিত থকা আম গছ জুপি
অশান্ত আজি কিয় হায় !
বননি পরি গ'ল জ'ই ।

পাতব মাজত থকা কৃপহী কুলিটি
খং কবি আতবি পরিল,
হৃগালে চকুলো সবিল ।

মৰম পাহৰি ঘোৱা হে মধু বিহগী,
দূৰণিতে গাবা সঙ্গীত,
শুনিলে হ'ম হৰষিত ।

[২০]

বনব বিহগীকষ্টত শুনোঁ।
মন হবি নিয়া গীত,
গীত শুনি ঘোৱ উবে বনে বনে
প্ৰেমত বলিয়া চিতা।
সুধিলোঁ। কেতেকী, মইনা পথীক
কোনে নো শিকালে সুব,
প্ৰিয়াৰ গীতৰ মিল দেখোঁ। মই
হিয়া মন পৰে জ্ৰ ।

কোৱাহে বিহগী সবগৰ দৃত
প্ৰিয়া গ'ল ক'ত উবি ?
বিচাৰি বিচাৰি হাবাথুৰি খাই
দশে। দিশ আছোঁ। ঘূৰি ।

[১৭]

[২১]

মুশুনিলে মোৰ হিয়া ভঙা মাত
 বন বিহাবিনী পখী,
 বনে বনে মই মিছাতে ঘূবিলৈঁ।
 আশাৰ সপোন বচি ।

[২২]

ভাবিলৈঁ। মনতে অঙ্গাচলত
 প্ৰিয়াৰ বাতৰি পাম,
 আকুল হৃদয়ে মেলিলৈঁ। ঢাপলি
 উঠিলৈঁ। সুৰূষ ধাম ।

[১৮]

[২৩]

তেজে তলবল পুরাব অকৃণ
 পূরত উদয় হ'ল,
 বং লাগি লাগি নীলাকাশখনি
 হই উঠে জলমল ।
 সুধিলোঁ। হেঁপাহে কোরাহে অকৃণ
 প্রিয়া মোৰ আছে ক'ত,
 জানেঁ। মই তুমি জানা মেই ঠাই
 প্রিয়া মোৰ আছে য'ত ।
 তুমিয়ে সাজিছা তেজবঙ্গা কৈ
 প্রিয়াৰ দুখনি গাল,
 তেজাল মুখৰ কপতেই মোৰ
 মন মতলীয়া হ'ল ।
 দহিছে পৰাণ নোৱাৰেঁ। থাকিব
 অকলে অকলে মই,
 সখিহীন মোৰ ধিক্ ই জীৱন
 তিলে-তিলে হ'ল ক্ষয় ।

[২৪]

লুকালে সূক্ষ্য মেঘৰ অঁৰিত
 কথালৈ নিদিলে কাণ,
 উচুপি উচুপি আহিলোঁ। উভতি
 হলোঁ। মই প্রিয়মান ।

[১৯]

[২৫]

নীলাসাগৰৰ নীলাৰঙেৰে
প্ৰিয়াৰ দুচকু নীলা,
হয়তো প্ৰিয়া সাগৰ বুকুত
খেলিছে বঙ্গৰ খেলা !

[২৬]

বাৰিধি তৌৰত থিয় দিলোঁ। মই
বুকুত বিবহ বাথা,
দেখিলোঁ। সাগৰ গুৰু গন্তীৰ
চুমিছে দিগন্ত ষেখা ।
ভগ্নকষ্টে কম্পিত সুবে
ধীবে ধীবে দিলোঁ। মাত,
সাগৰ বুকু স্তৰ নিমাত
কবিলোঁ। শক্তাঘাত ।
চোৱাহে সাগৰ যোগী মুনিবৰ
তোমাৰ তৌৰত কোন,
প্ৰিয়াক বিচাৰি আহিছোঁ। লৱৰি
কোৱা ক'ত মোৰ সোণ ।
আঁকিছিলা তুমি মৰমী প্ৰিয়াৰ
নীলোৎপল যেন আথি,
আহিছে নেকি কাষলৈ তোমাৰ
জীউধন মোৰ সথি ?

[২০]

[২৭]

ঝুঞ্জিলে মোৰ কৰণ বিননি
হিয়াহীন পৰাবাৰ,
বাগৰি পৰিল হৃগালেদি মোৰ
বিবহৰ অশ্রুধাৰ ।

[২৮]

কুলু কুলু সুৰ শুনিলোঁ। জুবিৰ
বৈ আছে অবিৰাম,
কাষ চাপি গলোঁ। আকুল হেঁপাহে
ভাবিলোঁ। প্ৰিয়াক পাম ।

জুবিৰটিৰ পাৰত থিয় হৈ মই
চাই বলোঁ। বহুপৰ,
শিলৰ বুকুত গীতৰ লহৰী
বাজি আছে মনোহৰ ।

সেউজী পাহাৰ ! কিয় নো বাক
লুকালি সখিক মোৰ,
কিয় নো বাক শতক শালিলি
কি দোষ কৰিলোঁ। তোৰ ?

গুথোৰা মোথোৰা শিলনি বুকু
বিচাৰিলা কিয় সখি ?

কি নো অভিমানে আহিলা। আতৰি
হলোঁ। কি দোয়ে নো দোষী ?

হ'ব পাৰে মোৰ শত অপৰাধ
অজানিতে শত ভুল,
জননী কাপে ক্ষমা কৰা মোক
ফুলোৱা চেনেহ ফুল ।

। ২১ ।

[২৯]

মিছাতে চাপিলোঁ। জুবিটির কায
নেপালোঁ। সখিব মাত,
মিছাতে ঘূবিলোঁ। সেউজী পাহাব
সখি মোৰ নাই তাত।

[৩০]

ক'লৈ যাওঁ মই এই মাজ নিশা
ইকবা বিৰিগা ফালি ফালি ?
যাত্রাৰ শেষ নাই,
লক্ষ্য ভৰ্ষ মই প্ৰিয়া আজি।
হাবি-বন, জুৰি, সাগৰ, আকাশ
কোনেও তো নকয় বাতবি।
কষ্টৰ শেষ নাই,
কত দিন খাম হাবাথুৰি ?
নদী হৈ বৈ গ'ল নয়নৰ নীৰ
তুমি বাক দেখা নাই নেকি ?
সকলোকে দেখিছা,
তথাপি নিৰ্ষুৰ তুমি সখি।
মোক যাতনা দি পাবা তুমি সুখ ?
হাহি উঠে ভাৰি এই কথা।
কেতিয়াও নোপোৱা,
মোৰ হিয়া তোমাতেই গঁথা।
যদি সুখ পাব খোজা সখি তুমি
হৃথ মোক দিছা কিয় ঢালি ?
হৃথৰ শেষ আছে,
তুমি মোক লোৱা আকোৱালি।

[২২]

[৩১]

উপবাসী মোৰ গাভৰ মনে
 তোমাক বিচাৰি উৰে,
 হাৰি বননি ধূসৰ ধৰণীৰ
 বেকা বেকি পথে পথে।
 আলফুলীয়া মোৰ ই কুশুম
 বতাহে উৰাই নিলে,
 উদং কুঁকিয়ে উদাসী সুৰেৰে
 বিষাদ বিননি তোলে।
 প্ৰেম আকলুৱা পৰাণে মোৰ
 নেপাই আকাশী সুখ,
 দূৰে দূৰে আজি ফুৰিছে উৰি
 ভুগিছে অসীম দুখ।

[২৩]

[৩২]

জলালা কিয়নো সখি প্রণয়ব তুই জুই
 উমি উমি আজি মোৰ
 দহিছে পৰাণ,
 বাসন্তী পুৱাতে আজি জীৱন মৰহি গ'ল
 ধীৰে ধীৰে কলা হ'ল
 কুমলীয়া মন।
 বলিয়া পৰাণ মোৰ তৃষ্ণাত আতুব হ'ল
 লবি গ'ল চাহাৰাব
 তপত বালিত,
 ভাগবি পবিল হায় মৰীচিকা খেদি খেদি
 পানী নাই, জাহ গ'ল
 বালিব বুকুত।
 বসন্ত পাব হ'ল শৰৎ অন্ত হ'ল
 শেষ হ'ল কত বাতি
 আক কত দিন,
 তথাপি নপবিল অনন্ত মকভূত
 এট্টপিও আকাশৰ
 চেঁচা বৰষুণ।
 জীৱনব আশা মোৰ জহি পমি শেষ হ'ল
 হাবাথুবি খাই খাই
 মৰিলৈ। মিছাই,
 নিবাৰণ নকবিলা পৰাণব তৃষ্ণা সখি
 অন্তিমত দিবা মোক
 চিতাত জলাই।

[২৪]

[৩৩]

অগনির পৰশত
 জলি উঠে কাঠ সখি,
 যদিও পোৱে সি পোহৰ বিলায় ;
 অগনির দহনতে
 কোনো কাঠ দহি যায়,
 ধোৱা হৈ পোৱে মাথো পোহৰ নেপায় ।
 তোমাকেই ভাবি ভাবি
 মইও দেখো পুৰি গল্লে,
 ধোৱা হৈ উৰে মোৰ কোমল পৰাণ ;
 সাধনাৰ জুই শিখা
 কিয় বাক নজলিল,
 লাগি গ'ল ক'ত সখি অজান কেবোণ ?
 পুৰি যাওঁ কথা নাই
 যদিহে পোহৰ পাওঁ,
 দেখা পাওঁ সবগী মুখখনি তোমাৰ
 শেষ শান্তি হ'ব মোৰ
 যদিহে তোমাক পাওঁ,
 মৰণতো নিলিব আনন্দ আপাৰ ।
 চাওঁতে চাওঁতে দেখো
 আহি পালে শেষ ক্ষণ,
 নিমিলিল ছয়োৰে মধুৰ লগন ;
 শেষ মন্দিয়াতো যদি
 নেপাওঁ দীপ্তি শিখা,
 বাথি কি নো লাভ সখি মোৰ ই জীৱন ?

[২৫]

[৩৪]

তাবুজ মনটি মোৰ
 তুবুজ নো কিয় তই
 আশাৰ পিছত লবি
 একো লাভ নাই ;
 দেখিও নেদেখা হ'বি
 মায়া লগা প্ৰেয়মীক
 চকুৰ আগত যিয়ে
 খেলিছে সদায় ।

ধৈৰ্য বিলে আন মই
 নেদেখো উপায় আৰ
 আৰ্কি ল কলনাতে
 সখিব মূৰতি ;
 তাকে চাই চাই তই
 গুচাৰ লাগিব তোৰ
 আছে যত ক্ষুধা ত্ৰষ্ণা
 অসীমৰ প্ৰতি ।

[৩৫]

[৩৫]

চুলি ছিড়ি কৰা কাকৃতি মিনতি
 শুনিলা নেকি মানসী বাণী ?
 নীৰৱ সংক্ষিয়া পদুলিত বহি
 কাৰ কথা নো ভাবিছা তুমি ?
 আউল-বাউল কৈ কলীয়া চুলি
 গালে মুখে তুমি পেলাই দি
 উদাস উদাস চকুযুবি মেলি
 কাৰ কথা নো ভাবিছা তুমি ?
 হাতত দেখোন জিলিকে তোমাৰ
 তগৰ-চম্পা-মালতী-যুতি,
 ইমান মৰম ইমান সুবাস
 কাৰ বাবে নো বাখিছা সাঁচি ?
 বুকুত দেখোন ঘৌৰনৰ বান
 পাব বাগৰি উচলি পৰে,
 নিতস্থত দেখোন কেকোঁ-জেকোঁ ভৰ
 ধীৰ গতিতো থমকি লৰে।
 কাৰ বাবে বাক এনে আয়োজন
 লাতুগণি যেন তোমাৰ দেহত ?
 মোৰ বাবে বুলি সেই আয়োজন
 ভাৰ আছে কিয় নো মলত ?
 ঝঁাতৰাই মোক নিদিবা মানসী
 হৃদয়ত নিদিবা যাতনা,
 চিৰদিন মোক বাখিবা সাৱটি
 পূৰ কৰি প্ৰেমৰ কামনা।

[২৭]

[৩৬]

কাব পৰশত টোপনি ভাগিল
গহীন পুৱতি বাতি;
সাৰ পাই দেখোঁ শূন্য কুটীৰ
নৈবৱতা মাথো বাকী।
কোনে যেন মোক কলে কাণে কাণে
কুণ বিননি তুলি;

“আমি সাগৰ আকাশ;
অদূৰত নহয়, মিলিম দিগন্ত চুমি।
জীৱনত আক বাতি বেচি নাই
এটি ক্ষণ মাথো বাকী।”

ভাবৰ জোৱাবে নিলে উটুৱাই
উজাগবে বলোঁ পৰি,
মধু মিলনৰ মধুৰ ছবিটি
মনে মনে ললোঁ আকি।

[১৮]

॥ মিলন ॥

[৩৭]

এদিন পুরতি বাতি নিজ'ন কোঠালীত
শুই শুই সপোনত দেখিলো সখিক,
তেওঁ যেন নাচি নাচি আহিছে ওচৰ চাপি
লাহে লাহে দুহাত্তেবে ধৰিলে সারটি ।

চুমা খাই ধীবে মোক কলে যেন সখিটিয়ে
মলিহীন পৰাগত লয় তেওঁ ঠাই,
ল'ব পাবে ঠাই মোৰ অচিবতে অন্তৰত
যদিহে শুন্দ মনব অধিকাৰী হওঁ ।

[৩৮]

বিচাৰি বিচাৰি পথ
কল্যতা নাশিবৰ
অৱশেষে পালো গৈ
সুবৰ দুৱাৰ ।

[২৯]

[৩৯]

জগাই তুলিলোঁ মোৰ জীৱনৰ বীণ
 বাজি উঠে সুব ঘঙ্কাৰ ;
 বজালোঁ ধীৰেৰে সখি তোমাৰেই গীত
 দীন হীন মই কসাকাৰ।
 তোমাৰ পৰশ মাগি খেলিলোঁ সুবৰ খেল
 বাজি উঠে সুবৰ ঘড়জ,
 আন্দোলিত কঁপনি ধীৰে-ধীৰে মাৰ গ'ল
 দিলোঁ পুহু আঙুলি পৰশ।
 বাজি উঠে এই বাব কোমল ধৈবত
 কি যে মধু সুব আন্দোলন,
 কম্পিত লয় লাসে বাগৰ গহীন স্বৰ
 সুবে মোৰ হৰি নিলে মন।
 বহুপৰ বাজি ৰ'ল উদাৰাৰ স্বৰবোৰ
 ভৈৰেৰ বাগৰ ৰূপত,
 ধীৰ হিৰ অচঞ্চল বিলম্বিত লয়
 নাচি ৰ'ল বীণৰ বুকুত।
 কোমল ঝৰভে পালে সুবৰ পৰশ মোৰ
 মুদাৰাত উঠিল কম্পন,
 শুন্দি গাঙ্কাৰে পালে কাৰ পৰশ বাক
 বতাহত মৃছ গুঞ্জবণ !
 মধ্যম সুব বাজে প্ৰাণৰ আবেগে মোৰ
 বাজে মৌড় ঝৰভ কোমল,
 জিলিক পৰিল কি যে মোহনীয় ৰূপ
 দেখোঁ মই প্ৰেম শতদল।

[৩০]

॥ মিলন ॥

এই বেলি বলোঁ। মই পঞ্চম সুবত
 ঢালি দিলোঁ। সুব মোৰ বিবহ গধুৰ,
 কোকিল-কাকলি সুবে কোনে নো বিনাই
 মোৰ সুবে কোনে গায় সবগৰ সুব ?
 সোণত সুরগা কপ কোমল ধৈবত
 বাগৰ সৌন্দৰ্য ইযে কি নো বিতোপন
 ধীৰেৰে কঁপনি তুলি বাজে সেই সুব
 অধীৰ আকুল মোৰ উৰি গ'ল মন।
 এই বাৰ বাজিল নিয়াদ,
 শুন্দ সপ্তম মুদাবাৰ,
 পৰাণত লাগে হাহাকাৰ
 জীৱনত প্ৰেমৰ পোহৰ।

[৪০]

সুবৰ দুৱাৰ মেলি
 পোহৰালোঁ। মন মোৰ
 আতৰাই আছে যত
 কলুষ একোৰ।

কলুষ কলুষ কলুষ চীৰ
 কলুষ কলুষ কলুষ।

[৩১]

॥ মিলন ॥

[৪১]

হলেঁ। মই পূজাবী তোমাৰ পূজাৰ
মিলেঁ। বুলি তোমাৰ লগত,
দিনে বাতি অবিবাম কৰিলেঁ। সাধনা
সুব তুলি জীৱন বীণত ।

নৈবেদ্য, ধূপ-দীপ পূজাৰ সমল
আছে যত বেদ মন্ত্র ধৰনি,
সুবেৰে সজাই মই ভিন্-ভিন্ কৈ
নিবেদিলেঁ। চৰণত সখি ।

[৪২]

আবোধ মানৱ মই
একোকে নেজানেঁ। হায়
ভুলে ভৰা মোৰ ই জীৱন,
সখি ! কেতিয়া নো দৰশন পাম ?
সুবতেই উটিবুবি
অশ্বেষ নিকাৰ ভুগি
সেৱি আছেঁ। তোমাৰ চৰণ,
সখি ! পৰাগে বিচাৰে মুক্তিধাম ।

[৩২]

॥ মিলন ॥

[৪৩]

এৱা গাখীৰব দৰে
 শুধু বগা বৰণৰ
 এখিলা কাগজ মোৰ
 কুমলীয়া মন,
 লেশ মানো কলা দাগ
 অকণিকে পৰা নাই
 জোনাকব দৰে বগা
 এই হিয়াখন !

আৰ্কিব খুজিছা তুমি
 প্ৰেমৰ তুলিকা ধৰি
 তোমাৰ মোহিনী কপ
 মোৰ পৰাণত ;

আৰ্কা সথি বং মনে
 বুকু মেলি দিছো মই
 জিলিকাই তোলা মোক
 তয় পৰশত ।

[৪৪]

কোনে যেন আহি মোক
 কলে কাণে কাণে
 দুখৰ বজনী মোৰ
 আহিল পুৱাই,

ভৈৰব সুৰে নাশি
 কলীয়া এন্দাৰ বাতি
 পোহৰেৰে নিব মোক
 গুলগ জনাই ।

[৪৫]

[৪৫]

তিমিৰ বিহীন মোৰ আকাশৰ
 ধৱলী বৰণ কপালত
 কোন শিল্পীৰ তুলিকাই আঁকিলে
 ৰঙা সেন্দুৰৰ ফোট ?
 পেলালে একাৰ ওৰ ?
 কুঁৰলী মেঘৰ ওৰণি গুচাই
 বামধেছু সাজি আকাশত
 কোনে আহি বাক নাচোন নাচিলে
 লয় লাস ধীৰ ছন্দত ?
 হাহি জিলিকালে মোৰ ?

[৪৬]

মোৰ জীৱনৰ শুকান স্বত্তিৎ
 ধল হৈ নামিল কোন ?
 মেঘে ঢকা মোৰ আকাশ খনিত
 জোনবাই হ'ল কোন ?

[৩৪]

[৪৭]

কাৰ পৰশত জিলিকি উঠিল
 মন মন্দিৰ আজি,
 অস্তুৰ মোৰ পুলকিত কৰি
 কোনে নো বজালে বাঁহী ?

[৩৮]

ভাহিছে কিয়নো আজি
 চকুযুবি শোপৰত
 হেমন্ত প্ৰভাতৰ অৱণ কিৰণ,
 দেখো মাথো চৌদিশে
 জোনালী আলোক বেখা
 নিমিষতে আতবিল তিমিৰ বৰণ।
 এন্দাৰ বিহীন মোৰ
 হৃদয় পটত
 কোন সুন্দৰী আহি উজ্জলি উঠিল,
 পূজাৰ বেদীত আজি
 মধুৰ মূৰতি কাৰ
 জিল্ মিল্ জিল্ মিল্ জিলিকি পৰিল ?

[৩৫]

[৪৯]

মহা শূন্যত শুনোঁ। আজি মই
 কাব নো আরাহন,
 ‘আহ’ বুলি মোক মাতিলে কোনে
 কোন নো সেই জন?
 শয়নে সপোনে দিনে বাতিয়ে
 ভাহিছে যাব ছরি,
 মহাশূন্যত তেওঁবেই নোক
 জিলিকিছে মূরতি?
 সাতোটি শুবত সঙ্গীত ধ্বনি
 শূন্যত উঠে বাজি,
 সেই শুবতে বীণখনি মোব
 উঠিল ধীবে কঁপি।
 শুব বিচাবি মেলিলোঁ। ঢাপলি
 শুব মই যে পালোঁ।
 সথি শুব গৈ একাকাব হ'ল
 মই সথি হৈ গলোঁ।
 আজি মোক তেওঁ পালে যে বুজি
 সাধনা সিকি হ'ল,
 সথিয়ে মোক ধৰিলে সারাটি
 হৈ গলোঁ। জলমল।
 শেষ হ'ল মোব বেদনা ভাগব
 মন শুন্দৰ হ'ল;
 জীৱনব যত কলা এন্দ্বাৰ
 নাইকিয়া হৈ গ'ল।
 সমীগ মানৱে বিচাবি বিচাবি
 অসীমক যে পালোঁ।
 পৰাণত জলা বিবহব জুই
 আজিহে তুমুৰালোঁ। +

সাহিত্যযোগী বুরজীবিদ শ্রীযুত বেণুধৰ শৰ্মাদেৱৰ ঞ্চাৰ

শ্রীমান উমেশ বৈশ্যই হাতে লিখ। অৱস্থাতে তেওঁ লেখা
নাউমান “মিলন” কাব্য ডুখবি মোৰ হাতত দি, পঢ়ি চাই
অভিমত এটি দিবলৈ কলে। মই নো কি অভিমত দিম?
নৌৰস বুৰজীৰ হাড়-ছাল বিচাৰি ফুৰা মাঝহে কি কবিতাৰ
মোল বুজে? পিচে, বৈশ্যৰ কথা এৰাব নোৱাৰি কাব্য খনিব
পাত ছুটামান লুটিয়াই ওপৰে ওপৰে পঢ়িগলোঁ। দেখিলোঁ—
তাৰ কেইফঁকিমান কথাই মোৰ মনটো টানি নিলে। ভাবিলোঁ—
ইয়াৰ কিবা এটি মোহিনী শক্তি আছে— সঁচাকৈয়ে আছে
হয়— ছুটামান বাকাই যে মোক মোহিনী বাণকে মাৰি পঠি-
যালে অৰ্থাৎ কঠুৱা মানুহটোকো কবিকৈ পেলালে। উগুল-থুগুল
লাগি থকা বৈশ্যৰ মনটো যেতিয়া অসীমত মিলি শান্ত হৈ
পৰিল, মইও তেতিয়া ধীৰ স্থিব হৈ পৰিলোঁ— কবি প্ৰাণৰ
মায়াত পৰা ধৰফৰণি আক কটা গ'ল। কুমলীয়া কবি প্ৰাণ
শ্রীমান উমেশৰ কৃতিত্ব এই খিনিতেই। যি লাই বাঢ়িব দৃপতী-
যাতেই চিন। তেওঁ যে আগলৈ যশস্বী কবি হবলৈ-পাৰিব—
এই সক “মিলন” কাব্য ডুখবিতেই চিন পোৱা গৈছে। দীঘৰে
যেন উমেশৰ কবিময় আয়ুসটো দীঘলাই নি থাকে— এয়ে
ভগৱন্তৰ চৰণত প্ৰার্থনা—

সুৱাগপূৰ,
গুৱাহাটী— ৮

২৬।১।১।৭৩

শ্রীবেণুধৰ শৰ্মা

প্রবীণ কথাশিল্পী শ্রীযুত যোগেশ দাসৰ চূ আঘাৰ

শ্রীউমেশ বৈশ্যৰ ‘মিলন’ কাব্য খনিব মূল প্ৰেৰণা প্ৰেম—
কিন্তু এই প্ৰেম অলপ পৃথক প্ৰকৃতিৰ, নিতান্ত গতানুগতিক যৌৱন
ধৰ্মী প্ৰেম নহয়। অৱশ্য বৈশ্য কবি ডেকা কৰি আৰু ডেকা মানুহ
হিচাপে যৌৱন ধৰ্মী প্ৰেমৰ গীত গোৱাও তেওঁৰ পক্ষে যেনেই
স্বাভাৱিক। দৰাচলতে কাব্য খনিব পাত লুটিয়াই পঢ়ি গলে সাধাৰণ
প্ৰেমৰ গীত যেনেই লাগেঃ

চঞ্চল তুমি ৰূপহী কিশোৰী

চঞ্চল তোমাৰ হাঁহি,

হলোঁ। চঞ্চল দেখি মনোহৰ

পছুমী চৰুৰ পাহি।

চৰুবে জনাই মনৰ ব্যথা

চৰু চাপিলা আহি,

ঠকে ঠকে কঁপা ওঁঠ দেখি পালোঁ।

নোকোৱা কথাটি বুজি।

কিবা কাৰণত এই প্ৰেমিকাটি কবিৰ পৰা আতিৰি
গৈছিল। তাৰ পিছত বিবহৰ অনুভূতি, প্ৰেয়সীৰ অবুজ আচ-
ৰণ বুজিবৰ বৃথা চেষ্টা, কবিৰ প্ৰেমময় চিত্ৰ জয়লাভত আস্থা
প্ৰকাশ ইত্যাদিৰ দীঘলীয়। পংত্ৰিমোৰ বিচিত্ৰ ছন্দৰ মাজেদি
বিচিত্ৰ ভাবে ব্যক্ত কৰা হৈছে। এই খিনলৈ কবিতাটোক
সাধাৰণ প্ৰেম বিবহৰ ছন্দময় প্ৰকাশ যেনেই লাগে। কিন্তু
অলপ সাৱধানে লক্ষ্য কৰি গলে অনুমান কৰা টান নহয় যে
এই সাধাৰণ কথাৰ মাজতো অসাধাৰণ বা বিশেষ কিবা
এটা আছে যিটোৱে গোটেই কবিতাটোৰ প্ৰকৃত মূল্য নিৰ্কপণ
কৰিব। হৰোই যোৱা প্ৰিয়াৰ ছবিটি নৈসৰ্গিক জগতত বিচাৰি

হাবাধুবি খোরা, প্রিয়া সরগলৈ হৃচি যোরা বুলি অমুভূতি কৰা,
হৃয়েটি প্রাণ একেটি বুলি ভাবিবপৰ। ইত্তাদি কথাত ইয়াৰ আভাস
আছে। তহুপৰি তলৰ পংক্তিটোৱে স্পষ্টতৰ কপত ইয়াৰ ইংগিত
দিছেঃ নিজৰ মনক কবিয়ে কৈছে—

ধৈর্য বিনে আন মই
নোদেখোঁ উপায় আক
ঁাকি ল কঘনাতে
সখিৰ মূৰতি ;
তাকে চাই চাই তই
গুচাব লাগিব তোৰ
আছে যত ফুধা তুঁঁ
অসীমৰ প্রতি ।

এই ‘অসীমৰ প্রতি’ কথাবাবেই বৈশ্য কবিৰ প্ৰেম যে শতদল
ফুলা আক ভূমণ্ডল ঘূৰা প্ৰেমৰ শাৰীৰ এই কথা আমাক উপলক্ষ্মি
কৰোৱায়। প্ৰাচীন ভঙ্গুলক গীতৰ কথা এৰিলেও আধুনিক
যুগত বৰীন্দ্ৰ নাথ ঠাকুৰৰ ভালেমান গীতক যুগপৎ মানবীয় আক
আধ্যাত্মিক মিলন-বিবহৰ অৰ্থত গ্ৰহণ কৰিব পাৰি। ‘তুমি’ কাব্যত
অন্ধিকাগিবী বায়চোধুৰীয়ে অতি স্পষ্টকপত এনে দ্ব্যৰ্থবোধক প্ৰেমা-
কৰণৰ দৃষ্টান্ত আমাৰ সাহিত্যত দাঙি ধৰি গৈছে। বিয়েত্ৰিচৰ প্রতি
ডাক্টেৰ আকৰণে গৈ অমৰ লোকত উপনীত হোৱাৰ উদাহৰণটো
সৰ্বজন বিদিত দৃষ্টান্ত। উমেশ বৈশ্যৰ বয়সলৈ চালে অৱশ্য
(১৬ বছৰ) এই সকল মহং কবিব তুলনা আলপ আশচৰ্যজনক বোধ
হ'ব। তথাপি তেওঁৰ উপলক্ষ্মিটোত সন্দেহ কৰিব লাগীয়া একে
নাটি। কাব্যথনিব গেৰব পিনে তেওঁ এবাৰ আকশ্মিক ভাৱে এই
উপলক্ষ্মিৰ প্ৰমাণ দিছে। তেওঁ উপলক্ষ্মি কৰিছে গৈ যে “শুন্তি মনৰ
অধিকাৰী” তব পাৰিলৈ তেওঁৰ সখিয়ে তেওঁৰ মেই মনত থিত
লৈ— যেনেকৈ অন্ধিকাগিবীয়ে কাগনা-বাসনাৰ সিপাৰিত থকা
প্ৰেমৰ অধিকাৰী হৈ গনোবথ পূৰ্ণ কৰিব পাৰিছিল। বৈশ্য কৰিয়ে

“কল্যাণ নাশ” কৰাৰ একমাত্ৰ উপায় স্বক্ষেপে “সুবৰ” আশ্রয় লালে—ইয়াৰ দ্বাৰা তেওঁ কি বুজাইছে কোৱা টাঁন ; সন্তুষ্টতা : সংগীত-সৃষ্টি ইন্দ্ৰিয়াল অপার্থিৰ বস্তু কাৰণে তাৰ মাজত সোমাই পৰি এক অপার্থিৰ জগতক আশ্রয় কৰাৰ কথাকে কৈছে। যি হওক, এনে ধৰণৰ কথা সদায়েই বহস্যময় হয়। শেষত কবিৰ তুখৰ বাতি পুৱাল। কাৰণ সেই সুবৰ লগতে তেওঁৰ সখিও একাকাৰ হৈ গ'ল আৰু কবি নিজেও সখি বা সুবৰ হৈ গ'ল। এয়ে মিলন, এই মিলন সাধাৰণ ডেকা-গাভৰ মিলন নহয়। এক অপার্থিৰ ভাৱ-জগতত ছুটি বাস্তৱ প্ৰাণ এক হৈ যোৱাৰ কথা উপলক্ষি কৰাটো সাধাৰণ কথা হৈ থাকিব নোৱাৰে। নহলে বিবহ-বেদনাত কষ্ট ভুগি থকা কবিয়ে সেই উপলক্ষিৰ অন্তত শান্তি লাভ কৰিব নোৱাৰিলেহেঁতেন :

শেষ হ'ল মোৰ বেদনা ভাগৰ

মন সুন্দৰ হ'ল,
জীৱনৰ যত কলা এন্ধাৰ
নাইকিয়া হৈ গ'ল।

সসীম মানৱে বিচাৰি বিচাৰি
অসীমক যে পালোঁ।
পৰাপত জলা বিবহৰ জুই
আজিহে ছুমুৱালোঁ।

চেনিকুঠী,
গুৱাহাটী,
১৪ মাচ', ১৯৭১

যোগেশ দাস

পদ্মক্ষেত্র অতুল চন্দ্র হাজবিকাদেব এষাৰ

প্ৰকৃত মিলনৰ বাটত বাধা-বিঘ্নিব হেঞ্জাৰ বহুত। কিন্তু
পাঠকৰ চকৃত শ্ৰীবৈশ্যৰ এই ‘মিলন’ৰ বোৱাতী স্বত্তি ডকা-চাকনৈয়া
নাই। এই ‘মিলন’ স্বত্তিৰ তলি গভীৰ হলেও স্বচ্ছ, ওপৰৰ পৰাই
মনিব পাৰি, গতি সাবলীল, বাটে বাটে চমকি থমকি যাবৰ আৱ-
শ্যক নকৰে। মই পুৰণি মানুহ, পুৰণি দৃষ্টিভঙ্গীৰে পঢ়ি চাই ভালেই
পাইছে— অৱশ্যে সমালোচনাৰ বিতচকু চকৃত আৰি লোৱা নাই।
বুজাই কৰ লগীয়াখিনি অধ্যাপক শ্ৰীযোগেশ দাসেই ফঁহিয়াই
কৈছে। তাৰ ওপৰত মই মাত নেমাতিলেও হব।

তপোবন,
গুৱাহাটী
তাৰিখ

আশীৰ্বাদেৰে—
শ্ৰীঅতুল হাজবিকা

ধীমান সাহিত্যিক শ্রীযুত তীর্থনাথ শৰ্মাদেৱৰ
অভিগতঃ

শ্রীমান উমেশ বৈশ্যৰ ‘মিলন’ নামৰ হাতেলিখা কবিতাৰ পুঁথিখন আদ্যোপাস্ত পঢ়ি চালোঁ। শ্রীমান বৈশ্য অসমীয়া কবিতাৰ ক্ষেত্ৰত এজন নবাগত। ইয়াৰ আগেয়ে হাত শিক্ষা স্বৰূপে শুল কলেজৰ আলোচনীত ভূমুকিয়ালেও সুকীয়া গ্ৰন্থ এখন আগবঢ়োৱা এয়ে প্ৰথম। এই কবিতাত ন লিখাকৰ ভাবৰ বেমেজালি নথকাত আচৰিত হোৱা নাই। কাৰণ এই কবিতাৰ আধাৰ ভূমিত তেওঁৰ অকলশৰীয়া নীৰৱ সাধনাৰ পৰিচয় পোৱা যায়। ‘মিলন’ একে ভাবৰ ক্ৰম গতিৰে আগুৱাই পৰিণতি লাভ কৰা এটা দীঘলীয়া কবিতা। এটা সুস্পষ্ট প্ৰেৰণা নহলে এনেকুৱা কবিতা লেখা সন্তুষ নহয়। তেনে প্ৰেৰণাৰ আভাস এই কবিতাত দেখিবলৈ পাইছোঁ। কোনো প্ৰাক-আয়ত্ন ভাব এটা লৈ তাক ছন্দাকাৰে কৃপ দিবলৈ তকণ কবিয়ে চেষ্টা কৰা নাই। তেওঁ আৰস্ত কৰিছে শুল্ক মনত প্ৰাপ্ত প্ৰেৰণাৰ ক্ৰিয়াৰে। কাৰণ শেষৰ ফালে লিখিছে—

এঁৱা গাখীৰৰ দৰে
শুধ বগা বৰণৰ
এখিলা কাগজ মোৰ
কুমলীয়া মন,
লেশমানো কলাদাগ
অকণিকে পৰা নাই
জোনাকৰ দৰে বগা
এই হিয়াখন।

আকিব খুজিছা তুমি
প্রেমৰ তুলিকা ধৰি
তোমাৰ মোহিনী কপ
মোৰ পৰাণত,

আকা সথি ৰং মনে
বুকু মেলি দিছেঁ। মই
জিলিকাই তোলা মোক
তযু পৰশত।

কবিয়ে এনে এটা শুধু বগা মনত প্ৰেৰণাৰ জিলিকনি
পাইছে আৰু তাক পূৰ্ণ ভাবে উপলক্ষি কৰিবলৈ সমথ' হৈছে—
কাৰণ তাৰ পিছতেই কবিয়ে বিশ্বয় বিমুঢ় হৈ আপোনা আপুনি
সুধিছে—

মোৰ জীৱনৰ শুকান সুত্তি
ধল হৈ নামিল কোন ?
মেঘে ঢকা মোৰ আকাশখনিত
জোনবাই হ'ল কোন ?
কাৰ পৰশত জিলিকি উঠিল
মন মন্দিৰ আজি,
অন্তৰ মোৰ পুলকিত কৰি
কোনে নো বজালে বাঁহী ?

প্ৰথম আৱস্থাৰ বস্তুলাভৰ আগজাননী ওপৰত তুলিদিয়া।
শাৰী কেইটাত প্ৰকাশ পাইছে আৰু শেষৰ পিনে বস্তুলাভৰ উপ-
লক্ষিৰ আনন্দ ছন্দৰ মাজেদি পৰিষ্ফুট হৈছে— ‘মই সথি হৈ
গলোঁ।’

এই কবিতাত দৈহিক আকুলতাক অৱলম্বন কৰি দেহৰ
ভাষাৰে আয়াৰ হাবিয়াসৰ কাৰ্য্যকপ দিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।
কবিব এই প্ৰচেষ্টা প্ৰথম হলেও ইয়াত ভৱিষ্যৎ কৰি জীৱনৰ উজ্জ্বল

সন্তারনা লুকাই আছে। সেই সন্তারনা ফলিওরা দিনলৈ আমি
বাট চাইছোঁ। ঈশ্বর তেওঁৰ সহায় হওক।

ভৰ্বনুমুখ,
গুৱাহাটী

১৪১৭।

ত্ৰিতীৰ্থনাথ শৰ্মা

অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি বীৰেন বৰকটকীৰ সমালোচনা

নবীন কবি শ্রীবৈশ্যাই এই ‘মিলন’ কাব্যখনৰ বিষয়-বস্তু লৈছে প্ৰেম। সাধাৰণ
প্ৰেমৰ মাজেদি অসীমক সন্ধান কৰা কবিৰ মনৰ ইচ্ছা। সেয়েহে কবিয়ে—

চঞ্চল তুমি কৃপহী কিশোৰী
চঞ্চল তোমাৰ হাঁহি
হলোঁ চঞ্চল দেখি মনোহৰ
পদুমী চকুৰ পাহিত ভোল গৈ

‘প্ৰণয় সুৰভি সনা’ গান গাই তেওঁৰ সুৰৰ আকুল বিননি শুনিবলৈ প্ৰেয়সীক
আহান জনালেও এদিন তেওঁ উপলক্ষি কৰিলে মহাশূন্যৰ আহানেই প্ৰকৃত আহান। এই
আহানৰ অন্তত কবিৰ ‘মন সুন্দৰ হ’ল’ পাৰ্থিৰ বেদনা, ভাগৰ শেষ হ’ল আৰু আত্মস্থি
লাভ কৰিলে—

সসীম মানৱে বিচাৰি বিচাৰি
অসীমক যে পালোঁ
পৰাণত জুলা বিৰহৰ জুই
আজিহে নুমুৱালোঁ।

প্ৰেমৰ কবিতাত বিবহ বেদনাৰ ছন্দময় প্ৰকাশ সাধাৰণতে হোৱাৰ দৰে মিলনৰ
এই দীঘলীয়া কবিতাটোতো সেয়েই আছে। প্ৰেয়সীক এদিন কবিয়ে ভাল পাইছিল—
‘চকুৱে চকুৱে পৰি চাৰি চকু থৰ হৈ গৈছিল’, ‘তৈৰেৰ সুৰৰ বীণখনি’ কবিৰ বাজিছিল
আৰু মনৰ পৰা আন্ধাৰ আঁতৰি গৈছিল। কবিয়ে উপলক্ষি কৰিছিল— কবি আৰু
প্ৰিয়াৰ ‘একেটি প্ৰাণ একেই হিয়া’।

পাৰ্থিৰ জগতত জীৱনৰ গতি সহজ নহয়। প্ৰেমৰ জগততো মিলনৰ ঠাইত
কেতিয়াবা বিষাদ নামেহি। কবিৰ প্ৰেমতো হয়তো সেয়ে হ’ল। যদিও তেওঁৰ প্ৰিয়াই
কৈছিল তেওঁ ‘আজীৱন পৰাণৰ চেনেহ লগবী’ হৈ থাকিব, তথাপি কবিৰ জীৱনলৈ
বিচ্ছেদ আহিল (হয়তো প্ৰিয়া সৰগলৈ গুছি গ’ল)। গতিকে প্ৰিয়াৰ অবিহনে কবিয়ে
বিবহ বেদনা লৈ প্ৰিয়াৰ সন্ধানত মন মেলি দিলে অসীমৰ বুকুলৈ— প্ৰকৃতি পাত
পাত কৰিলে— বন বিহঙ্গক সুধিলে প্ৰিয়াৰ বাতৰি—

কোৱাহে বিহগী সৰগৰ দৃত
প্ৰিয়া গ’ল ক’ত উবি?

নিজৰাৰ পাৰ, শিলনিৰ বুকু, হাবি-বন-সাগৰ, আকাশ সকলোতে বিবহ বেদনাত

সুৰ বিচাৰি বাৰ বছৰ

১২৫

জজৰিত কবিয়ে মনৰ আকুল বেদনা লৈ প্ৰিয়াৰ সন্ধান কৰিলে, কিন্তু ‘কোনেওতো
নকয় বাতৰি’।

প্ৰিয়া বিৰহৰ বেদনা কবিয়ে উপশম ঘটাবলৈ বিচাৰিছে দৈৰ্ঘ্যৰ মাজেদি, জীৱন
বীণৰ বিভিন্ন সুৰৰ মাজেদি অসীমৰ পৰশ লগা প্ৰেমৰ মোহনীয় কপ দেখা পালে।
কবিয়ে ‘সুৰৰ দুৱাৰ মেলি’ মন পোহৰাই পেলালে— মনৰ কলুষ আন্ধাৰ সকলো
আঁতৰি গ'ল। অসীমৰ বুকুত সাতোটি সুৰৰ সঙ্গীতৰ ধ্বনিৰ মাজত কৰিব সাধনা
সিদ্ধি হ'ল— সসীমৰ মাজেদি আৰম্ভ কৰা প্ৰেমৰ পৰিত্থি ঘটিল অসীমৰ মাজত—
পৰাণত জুলা বিৰহৰ জুই নুমাল।

নবীন কবিৰ ‘মিলন’ কাব্যখন পঢ়িলে অনুমান হয় যে কবিৰ মনৰ ওপৰত
অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰীৰ ‘তুমি’ কাব্যৰ প্ৰভাৱ পৰিছে। ভাৰতীয় দৰ্শনত বিশ্বাসী
বিভিন্ন প্ৰথিতযশা কবিয়ে প্ৰেমৰ ক্ষেত্ৰত অসীমৰ সন্ধাদ যি ধৰণেৰে পোষণ কৰিছে,
কৰি বৈশ্যাইও তাকেই পোষণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। মাজে মাজে খায়ামী সুৰো
প্ৰতিধ্বনিত হৈছে। (তুমি আৰু মই বেলেগ নহয়.... মিলনৰ ঠাই প্ৰণয় সাগৰে)।

বীৰেন বৰকটকী

(নাহেন্দ্ৰ পাদুন সম্পাদিত ‘অসম সাহিত্য সভা পত্ৰিকা’ত
প্ৰকাশিত, প্ৰথম সংখ্যা, ১৯৮১ চন।)

ପ୍ରତି ଜାତିକର ପ୍ରସାଦବାଣୀ

୧. ଯିଲମ

୨. ଅଶ୍ଵାଷ୍ଟ ଜୟତ୍ତମି

୩. ତହେ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ କର

୪. ବନ୍ଧୁମାନ ଶିକ୍ଷାପଦ୍ଧତିର ଆମ୍ଲ ପରିବାହନର ଉପାୟ

୫. ବନ୍ଧୁମାନ ସମାଜ ମଂଦ୍ରାବର ଏଟି ଉପାୟ

୬. ଚିତ୍ରା ପ୍ରବାହ (ସମ୍ମର୍ଶ)

୭. ଗୌଢ ଇଳ (ସମ୍ମର୍ଶ)

୮. ବଚନ ମାଲିକା (୧୨ ଶ୍ରେଣୀର ବାବେ)

୯. ଉଛ ମାଧ୍ୟମିକ ଅଙ୍କ ମହାଯିକା (ସମ୍ମର୍ଶ)

ଆନ୍ତି ଥାବ :— ଜୀବନ ଜୋଡ଼ି ସମୀତାଶ୍ୟ,

ବିକବାବୀ, ଖୋରାଟୀ-୧୬